

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року»

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

1. Внести до Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» (Відомості Верховної Ради України, 2011, № 26, ст. 218), такі зміни:

1) у назві та тексті Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» цифри «2020» замінити на «2030»;

2) Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року, затверджені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року», викласти у новій редакції (додається).

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня опублікування цього закону:

розробити та затвердити Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

3. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Голова
Верховної Ради України

А. Парубій

**Основні засади (стратегія)
державної екологічної політики України на період до 2030 року**

I. Загальні положення

Процеси глобалізації та суспільних трансформацій підвищили пріоритетність екологічної проблематики. Глобальні системні тенденції та виклики, пов'язані з динамікою народонаселення, урбанізацією, захворюваннями, прискоренням технологічних змін та нестабільним економічним зростанням посилюють складність протидії екологічним проблемам та досягнення сталого розвитку.

Першопричинами екологічних проблем України є:

підпорядкованість екологічних пріоритетів економічній доцільності, відсутність врахування екологічних наслідків при прийнятті урядових рішень;

успадкована структура економіки з переважаючою часткою ресурсо- та енергоємних галузей, негативний вплив якої був посилений переходом до ринкових умов;

зношеність основних фондів промислової і транспортної інфраструктури та об'єктів житлово-комунального господарства;

неефективна система державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища, регулювання використання природних ресурсів;

низький рівень розуміння в суспільстві пріоритетів збереження навколишнього природного середовища та переваг сталого розвитку;

недотримання природоохоронного законодавства;

Значні наслідки для стану довкілля також матиме зміна клімату.

Інтеграція екологічної політики та удосконалення системи інтегрованого екологічного управління

Попередження негативного та врахування майбутнього впливу на довкілля на етапі планування політик, планів та програм розвитку не є законодавчо обов'язковим в Україні на відміну від законодавства ЄС.

Екологічні аспекти не набули повного відображення в галузевих політиках. Запровадження ресурсоефективних технологій більш чистого виробництва та поширення найкращого виробничого досвіду відбувається повільно. Лише протягом останніх трьох років в умовах підвищення ціни на газ вживаються заходи, спрямовані на підвищення енергоефективності та розвиток джерел відновлюваної енергетики.

Необхідно також вирішити питання щодо охорони навколишнього природного середовища на об'єктах військово-оборонного промислового комплексу, недоступність яких для відповідного нагляду та контролю призводить до порушень природоохоронного законодавства, забруднення поверхневих та ґрунтових вод нафтопродуктами, знищення природних ландшафтів.

Добровільні системи екологічного управління (керування) та екологічної сертифікації і маркування продукції згідно національних стандартів не набули широкого упровадження суб'єктами господарювання.

Інтеграція екологічної політики до галузевих політик, обов'язкове врахування екологічної складової при складанні стратегій, планів і програм розвитку, стимулювання модернізації та впровадження систем екологічного управління на підприємствах, у поєднанні з поліпшенням екологічних характеристик продукції є шляхом до сучасної секторальної екологічної політики, що реалізується у країнах Європейського Союзу.

Атмосферне повітря

Незважаючи на певний спад виробництва в Україні, залишається стабільно високим забруднення атмосферного повітря великих міст і промислових населених пунктів.

Основними забруднювачами атмосферного повітря залишаються підприємства добувної і переробної промисловості, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, викиди забруднюючих речовин які складають більше 90 відсотків від загального обсягу викидів в атмосферне повітря в Україні.

Фактично дві третини населення країни проживає на територіях, де стан атмосферного повітря не відповідає гігієнічним нормативам, що впливає на загальну захворюваність населення.

Основними причинами, що зумовлюють незадовільний стан якості атмосферного повітря в населених пунктах, є недотримання підприємствами режиму експлуатації пилогазоочисного обладнання, невиконання заходів щодо скорочення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення з метою досягнення встановлених нормативів граничнодопустимих викидів, низькі темпи впровадження новітніх технологій та значне збільшення кількості індивідуального автомобільного транспорту.

Зміна клімату

На початку ХХІ століття світова спільнота визнала, що зміна клімату є однією з основних проблем світового розвитку з потенційно серйозними загрозами для глобальної економіки та міжнародної безпеки внаслідок підвищення прямих і непрямих ризиків, пов'язаних з енергетичною безпекою, забезпеченням продовольством і питною водою, стабільним існуванням екосистем, ризиків для здоров'я і життя людей.

Рамкова конвенція ООН про зміну клімату заклала підвалини для вирішення цієї проблеми. Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату (далі – Кіотський протокол), ратифікований Законом України від 04 лютого 2004 року № 1430-IV, визначив кількісні цілі із скорочення викидів парникових газів на період до 2020 року для розвинених країн і країн з перехідною економікою, до яких належить Україна.

У грудні 2015 року в м. Париж (Французька Республіка) була прийнята нова глобальна кліматична угода до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату (далі – Паризька угода), яка має замінити Кіотський протокол. Паризька угода спрямована на запобігання зміні клімату та зміцнення глобального реагування на наслідки зміни клімату в контексті сталого розвитку та зусиль з подолання бідності. Відповідно до положень Паризької угоди кожна країна має розробити свої національно-визначені внески, спрямовані на досягнення цілей сталого низьковуглецевого розвитку усіх галузей економіки та підвищення здатності адаптуватися до несприятливих наслідків зміни клімату. Україна підписала та Верховна Рада України 14 липня 2016 року ратифікувала Паризьку угоду, якою передбачено розроблення довгострокової стратегії розвитку з низьким рівнем викидів парникових газів.

Основними джерелами викидів парникових газів в Україні є промисловість, сільське господарство та транспорт.

Охорона вод

Не зважаючи на те, що Україна є однією з найменш водозабезпечених країн Європи, водокористування в Україні здійснюється переважно нерационально, непродуктивні витрати води збільшуються, об'єм придатних до використання водних ресурсів внаслідок забруднення і виснаження зменшується. Практично всі поверхневі водні джерела і ґрунтові води забруднені. Основні речовини, які призводять до забруднення - сполуки важких металів, сполуки азоту та фосфору, нафтопродукти, феноли, сульфати, поверхнево-активні речовини. Інтенсивна евтрофікація внутрішніх водойм призводить до погіршення стану Чорного та Азовського морів.

Система державного управління в галузі охорони вод потребує невідкладного реформування у напрямі переходу до інтегрованого управління водними ресурсами. Функції управління в галузі охорони, використання та відтворення вод розподілені між різними центральними органами виконавчої влади, що призводить до їх дублювання, неоднозначного тлумачення положень природоохоронного законодавства та неефективного використання бюджетних коштів.

Екологічний стан поверхневих водних об'єктів і якість води в них є основними чинниками санітарного та епідемічного благополуччя населення. Водночас більшість водних об'єктів за ступенем забруднення віднесені до забруднених та дуже забруднених.

Підземні води України в багатьох регіонах за своєю якістю не відповідають нормативним вимогам до джерел водопостачання, що пов'язано передусім з антропогенним забрудненням.

Основними джерелами забруднення вод є скиди з промислових об'єктів, змив з сільськогосподарських полів та недотримання норм щодо водоохоронних зон. Забруднення води нітратами призводить до виникнення різноманітних захворювань, зниження загальної резистентності організму і, як наслідок, до підвищення рівня загальної захворюваності, зокрема на інфекційні та онкологічні захворювання.

Водночас слід зазначити, що діюча на сьогодні система моніторингу стану вод є неефективною та застарілою, не відповідає сучасним європейським стандартам. Як наслідок зібрана інформація щодо показників екологічного показників рік, стану їх забруднення, у тому числі в акваторії Азовського і Чорного морів, є не повною та не відображає їх реального стану.

Охорона земель і ґрунтів

Стан земельних ресурсів України близький до критичного. За період проведення земельної реформи значна кількість проблем у сфері земельних відносин загострилася.

Останнім часом внаслідок широкомасштабної інтенсифікації сільського господарства площі земель, схильних до різних видів деградації, значно збільшилися. Наслідками погіршення якості земель, є їх перезволоження, заболочення, процеси засолення, підкислення, дефляція, водна ерозія й осолонцювання.

Земельний фонд України становить 60,35 млн га. Інтенсифікація землеробства, збільшення техногенного навантаження на земельні ресурси, безконтрольне застосування хімічних засобів захисту рослин в умовах низької технологічної культури та контролю за їх застосуванням й інші впливи призводять до погіршення якості ґрунтів, деградації екосистем, знищенню їх окремих видів.

Серед земель України найбільшу територію займають землі сільськогосподарського призначення -70,8 відсотків.

Проблеми у сфері охорони земель значною мірою зумовлені незавершеністю процесу інвентаризації земель і автоматизації системи ведення державного земельного кадастру, недосконалістю землевпорядної документації та недостатністю нормативно-правового забезпечення, проведення освітньої та просвітницької роботи, низькою інституціональною спроможністю відповідних органів виконавчої влади.

Охорона лісів

За площею лісів та запасами деревини Україна є державою з дефіцитом лісових ресурсів.

Ліси та інші площі вкриті лісами займають 15,9 відсотка території України (10,4 мільйона гектарів) і розташовані в основному на півночі (Полісся) та

заході (Карпати). Оптимальним, за європейськими рекомендаціями, є показник лісистості 20 відсотків, для досягнення якого необхідно створити більше 2 мільйонів гектарів нових лісів.

Водночас досягнення цієї цілі не повинно відбуватись через заліснення унікальних степових ділянок.

Повноваження з охорони та відтворення лісів покладені на центральні та місцеві органи виконавчої влади, що призводить до їх дублювання та неефективного використання бюджетних коштів. Система управління в галузі охорони та відтворення лісів не забезпечує багатоцільове, безперервне і невиснажливе використання ресурсів та лісових екосистем. Необхідно здійснити реформування зазначеної системи із забезпеченням розмежування природоохоронних і господарських функцій, а також прозорості здійснення діяльності.

Надра

В Україні виявлено понад 20 000 родовищ і рудопроявів з 95 видів корисних копалин, з яких близько 8 000 родовищ мають промислове значення і обліковуються Державним балансом запасів. Одними з найбільших за обсягом є запаси вугілля, залізних, марганцевих і титаноцирконієвих руд, а також графіту, каоліну, калійних солей, сірки, вогнетривких глин, облицювального каменю. Частка їх в Україні є значною. Загальна кількість розроблених родовищ близько 3 тисяч. В обсягах видобутку переважають залізорудна сировина, флюсові вапняки, кам'яне вугілля, а також будівельне каміння.

Більшість корисних копалин в Україні видобувається в межах кількох головних гірничопромислових регіонів - Донецького, Криворізько-Нікопольського, Прикарпатського. Довготривале інтенсивне використання ресурсів надр у цих регіонах призвело до значних змін геологічного середовища та виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. Головними чинниками негативного впливу є надзвичайно висока концентрація гірничодобувних підприємств, високий рівень виробленості переважної більшості родовищ, недостатній обсяг фінансування робіт, спрямованих на зменшення впливу на навколишнє природне середовище, зумовленого розробкою родовищ та не проведенням рекультивації вироблених ділянок.

Недосконале правове регулювання користування надрами та зростання цін на бурштин на світовому ринку дорогоцінного каміння, низький рівень зайнятості в регіонах покладів, незначна відповідальність за незаконне видобування корисних копалин, відносна дешевизна та простота технології кустарного видобування бурштину через його приповерхнєве залягання — спричинили значні масштаби нелегального видобування бурштину, що призвело до порушення екосистем.

Надзвичайні ситуації

На території України зберігається високий ризик виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.

Основними причинами виникнення техногенних аварій і катастроф та посилення негативного впливу внаслідок виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру в Україні є: застарілість основних фондів, зокрема природоохоронного призначення, великий обсяг транспортування, зберігання і використання небезпечних речовин, аварійний стан значної частини мереж комунального господарства, недостатня інвестиційна підтримка процесу впровадження новітніх ресурсозберігаючих і екологічно чистих технологій в екологічно небезпечних галузях промисловості, насамперед металургійній, хімічній, нафтохімічній та енергетиці; природоохоронні проблеми, пов'язані з істотними змінами стану геологічного та гідрогеологічного середовища та зумовлені закриттям нерентабельних гірничодобувних підприємств, шахт і розрізів, небажання суб'єктів господарювання здійснювати заходи із запобігання аваріям та катастрофам на об'єктах підвищеної небезпеки та потенційно небезпечних об'єктах тощо.

Ще однією з причин виникнення надзвичайних ситуацій є зміна клімату. Наслідки зміни клімату (потепління, зростання кількості та інтенсивності екстремальних погодних явищ) разом з високим рівнем вразливості окремих верств населення призводить до соціальних та економічних втрат зараз і у майбутньому. Зокрема слід відзначити зростання загрози катастрофічних повеней у Карпатах, перетворення степів південного регіону на пустелі, затоплення прибережних територій та гостру нестачу питної води в центральних та східних регіонах України.

Відходи та небезпечні хімічні речовини

Існуюча в Україні ситуація характеризується подальшим розвитком екологічних загроз, пов'язаних з відходами, а саме з недотриманням екологічних вимог при їх видаленні та відсутністю сучасних систем їх збирання, перероблення, утилізації.

Відсутність дієвого контролю призводить до масового утворення несанкціонованих звалищ та численних порушень законодавства при поводженні з небезпечними відходами.

За відсутності роздільного збирання практично не вирішується проблема поводження з небезпечними відходами у складі побутових.

У структурі загальних обсягів відходів, що утворилися в державі, відходи I-III класів небезпеки становлять менше 2% від загальної кількості.

В Україні висока частка гірничопромислових відходів (розкривних порід та продуктів збагачення корисних копалин) – понад 75 % всіх утворених відходів. На відходи комунальної сфери припадає менше 2 відсотків. Фактичні обсяги накопичених відходів перевищують ті, що відображені статистичною звітністю, оскільки збанкрутілі та непрацюючі підприємства, які раніше накопичили значні обсяги відходів, не враховуються при проведенні державних статистичних спостережень. Місця видалення відходів, які розташовані на території таких підприємств негативно впливають на стан довкілля.

На відміну від європейських держав, в Україні, дуже низький рівень перероблення й утилізації твердих побутових відходів та високий показник їх захоронення на полігонах. Значна частина полігонів перевантажені і не відповідають природоохоронним та санітарним нормам.

Значну загрозу для навколишнього природного середовища та здоров'я людини становлять відходи, що утворилися у процесі медичного обслуговування, переробки сировини тваринного походження, фармакологічної та косметологічної промисловості, які містять небезпечні патогенні та умовно патогенні мікроорганізми.

Біологічна безпека

Пріоритетами державної політики у сфері біологічної безпеки та біологічного захисту є здійснення системних заходів із створення та ефективного функціонування національної системи біологічної безпеки та біологічного захисту, протидії проявам біотероризму, захисту населення від безконтрольного та протиправного поширення генетично модифікованих організмів, збереження здорового та безпечного навколишнього природного середовища, створення системи раннього виявлення та швидкого реагування на поширення збудників особливо небезпечних хвороб та тих, що мають міжнародне значення, а також покращення матеріально-технічного стану лабораторій, установ та закладів, які здійснюють діагностику інфекційних хвороб, моніторинг циркуляції збудників інфекційних хвороб в об'єктах середовища життєдіяльності людини, задіяні в системі індикації біологічних патогенних агентів, визначають кількісний та якісний вміст генетично модифікованих організмів у продукції рослинного та тваринного походження, лабораторій, що працюють зі збудниками особливо небезпечних інфекційних хвороб, визначення їх впливу на навколишнє природне середовище, зокрема біологічного різноманіття, з урахуванням ризиків для здоров'я людини; створення системи оперативного реагування на прояви біотероризму.

Біологічне та ландшафтне різноманіття

Займаючи менше 6 відсотків площі Європи, Україна володіє близько 35 відсотками її біологічного різноманіття. Біосфера України нараховує більше 70 тисяч видів флори і фауни, зокрема флори - більш як 27 тисяч видів, фауни - більш як 45 тисяч видів. Протягом останніх років спостерігається збільшення кількості видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України.

Україна розташована на перетині міграційних шляхів багатьох видів фауни, через її територію проходять два основних глобальних маршрути міграції диких птахів, а деякі місця гніздування мають міжнародне значення. Більше 100 видів перелітних птахів охороняються відповідно до міжнародних зобов'язань. 3 мігруючих видів фауни України більше 130 видів перелітних птахів, 8 видів риб, 3 види морських ссавців, 28 видів рукокрилих охороняються відповідно до міжнародних зобов'язань.

До складу природно-заповідного фонду України входять 8246 територій та об'єктів загальною площею 4,3 мільйона гектарів (6,6 відсотка загальної площі країни) та 402,5 тисячі гектарів у межах акваторії Чорного моря. Частка

природно-заповідних територій в Україні є недостатньою і залишається значно меншою, ніж у більшості країн Європи, де площі, зайняті під природно-заповідні території, становлять у середньому 21 відсотків

За роки незалежності площа природно-заповідного фонду України збільшилася у два рази, але окремі об'єкти природно-заповідного фонду перебувають в управлінні центральних органів виконавчої влади, для яких природно-заповідна справа не є пріоритетом діяльності. Також невирішеними залишається низка інших проблем щодо організації, охорони та використання природно-заповідного фонду. Зокрема гостро стоїть питання щодо визначення меж земельних ділянок, на яких створено території та об'єкти природно-заповідного фонду, незабезпечення планів розвитку цих територій відповідними видатками тощо.

З метою припинення процесів погіршення стану навколишнього природного середовища необхідно збільшувати площі земель екомережі, що є стратегічним завданням у досягненні екологічної збалансованості території України. Збільшення площі національної екомережі має насамперед відбуватися в результаті розширення існуючих та створення нових об'єктів природно-заповідного фонду.

Завдання щодо охорони біорізноманіття не вирішується під час приватизації земель, підготовки і виконання програм галузевого, регіонального і місцевого розвитку. Відсутність закріплених на місцевості в установленому законом порядку меж об'єктів природно-заповідного фонду призводить до порушення вимог заповідного режиму. Незадовільними є темпи встановлення у природі (на місцевості) прибережних захисних смуг вздовж морів, річок та навколо водойм, які виконують роль екологічних коридорів.

Основну загрозу біологічному різноманіттю становлять діяльність людини та знищення природного середовища існування флори і фауни. Спостерігається катастрофічне зменшення площі територій водно-болотних угідь, степових екосистем, природних лісів, яке відбувається внаслідок розорювання земель, вирубування лісів з подальшою зміною цільового призначення земель, осушення або обводнення територій, промислового, житлового та дачного будівництва тощо. Поширення не аборигенних видів у природних екосистемах викликає значний дисбаланс у біоценозах.

Висновки четвертого видання Глобальної перспективи щодо біологічного різноманіття підтверджують, що Цілі 2010 щодо припинення втрат біологічного різноманіття, затверджені рішенням VI/26 6-ї наради Конференції Сторін Конвенції про біологічне різноманіття (Гаага, Нідерланди, 2002 р.), не були досягнуті в повному об'ємі; за цих обставин країни учасниці Конвенції про біологічне різноманіття (Закон України від 29.11.1994 р. № 157/94-ВР «Про ратифікацію Конвенції про біологічне різноманіття») розробили та затвердили Стратегічний план з біологічного різноманіття на 2011-2020 роки і цільові завдання Айті щодо біологічного різноманіття, затверджені рішенням X/2 10-ї наради Конференції Сторін Конвенції про біологічне різноманіття (Нагоя,

Японія, 2010 р.). Сторонам указаної Конвенції рекомендовано переглянути і оновити свої національні стратегії та плани дій, з врахуванням положень зазначених документів.

Забезпечення екологічно збалансованого природокористування

Всесвітня Конференція ООН з питань навколишнього природного середовища і розвитку ухвалила декларацію та визнала концепцію сталого розвитку домінуючою ідеологією цивілізації XXI століття.

Сталий соціально-економічний розвиток будь-якої країни означає таке функціонування її господарського комплексу, коли одночасно задовольняються зростаючі матеріальні і духовні потреби населення, забезпечується раціональне та екологічно безпечне господарювання і високоефективне збалансоване використання природних ресурсів, створюються сприятливі умови для здоров'я людини, збереження і відтворення навколишнього природного середовища та природно-ресурсного потенціалу суспільного виробництва.

Регіональна екологічна політика

Відмінності соціально-економічного розвитку регіонів України зумовлюють нерівномірне техногенне навантаження на навколишнє природне середовище. Передбачається, що положення Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року (далі - Стратегія) і розроблені на її основі та з урахуванням завдань Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року національні плани дій будуть інтегровані в регіональні програми соціально-економічного розвитку та деталізовані на рівні регіональних планів дій з охорони навколишнього природного середовища Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, на основі яких будуть розроблені місцеві плани дій з охорони навколишнього природного середовища, підготовлені на рівні сільських, селищних та міських рад.

У результаті виконання місцевих планів дій передбачається посилити роль органів місцевого самоврядування в процесі реалізації державної екологічної політики, визначити напрями її вдосконалення з урахуванням регіональної специфіки.

II. Мета, засади та інструменти державної екологічної політики

Метою державної екологічної політики є стабілізація і поліпшення стану навколишнього природного середовища України шляхом інтеграції екологічної політики до соціально-економічного розвитку України для створення екологічно безпечнішого природного середовища для життя і здоров'я населення, впровадження екологічно збалансованої системи природокористування та збереження природних екосистем.

У 2030 році Україна має досягти такого розвитку, який більше не буде залежний від вичерпання природних ресурсів та забруднення довкілля, за рахунок інтеграції екологічних вимог до процесу прийняття рішень на всіх рівнях, а також внаслідок таких структурних перетворень.

До 2030 року Україна має впровадити систему більш ефективного управління власними природними ресурсами, з урахуванням необхідності забезпечення ними прийдешніх поколінь.

Запровадження моделі «зеленої» низьковуглецевої економіки, зокрема соціально-відповідального та екологічно-орієнтованого бізнесу, має надати можливість створення в межах країни нових робочих місць та модернізації країни.

Видобувні галузі та галузі з переробки сировини повинні бути краще збалансовані розвитком малого та середнього бізнесу іншої галузевої спрямованості, а також впровадженням більш чистого виробництва, інновацій з ресурсо- та енергозбереження, розвитком високотехнологічних сфер виробництва.

Для забезпечення виходу України на міжнародні та європейські важливими заходами мають стати заходи, спрямовані на підтримку впровадження міжнародних стандартів екологічного управління й маркування продукції.

В Україні будуть реалізовані можливості з подальшого розвитку екологічної мережі, у тому числі збільшення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, за рахунок поступової відмови від екстенсивного розвитку сільськогосподарського виробництва та екологічного відновлення порушених, засолених і деградованих ґрунтів та ґрунтів, забруднених унаслідок Чорнобильської катастрофи, їх поступового повернення у природний кругообіг.

Визнання та розвиток екосистемних послуг має стати однією з альтернатив сільськогосподарському освоєнню земель та традиційній лісогосподарській діяльності, а також дозволить реалізувати можливості сталого розвитку суспільства та екосистеми. Біотичне різноманіття України та екосистемні послуги, які воно надає, до 2030 року повинні бути збереженими, оціненими і відповідним чином відновленими.

Розвиток транспортної та телекомунікаційної інфраструктури, будівництво альтернативних джерел енергії, включаючи гідрологічні споруди, повинні бути адаптовані до потреб міграції та вільного пересування тварин.

Реалізація державної політики у сфері зміни клімату дозволить запобігти подальшим втратам та опустелюванню земель, запорукою чому стане ощадливе використання водних ресурсів та науково, екологічно й економічно обґрунтовані підходи до проведення меліоративних робіт.

Енергозбереження та підвищення енергоефективності, збільшення виробництва екологічно чистої енергії, впровадження найкращих наявних низьковуглецевих, ресурсозберігаючих технологій виробництва, а також сучасних будівельних технологій з тепло- та енергозбереження дозволять суттєво зменшити викиди парникових газів та забруднюючих речовин у атмосферне повітря, а також скидання забруднюючих речовин у водойми.

Міста та інші населені пункти не потребуватимуть територіального розширення, а їх побудова все більше відповідатиме вимогам адаптації до зміни клімату.

Проблема накопичення твердих побутових відходів буде вирішуватись шляхом мінімізації їх утворення, забезпечення максимального використання ресурсовмісних відходів та побудови потужних комплексів з утилізації небезпечних відходів.

Міжміська транспортна інфраструктура буде максимально адаптована до потреб міграції та вільного пересування тварин, а більшість транспорту перейде на екологічно безпечніші джерела пального.

Впровадження інтегрованого управління водними ресурсами призведе до значного покращення стану водойм.

Очікується, що підприємства скидатимуть у міську мережу водовідведення тільки повністю очищені стоки за рахунок повсюдного встановлення сучасних локальних систем очистки.

Інституційну спроможність центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, буде посилена через реформування та удосконалення державного управління та наближення природоохоронного законодавства до екологічного права ЄС.

Упровадження системи електронного врядування та автоматизованих інформаційних систем суттєво посилить прозорість, оперативність та якість прийняття управлінських рішень.

Система моніторингу навколишнього природного середовища буде відновлена і технічно забезпечена відповідно до вимог права ЄС.

Технічна, інформаційна та кадрова складові державного контролю у сфері охорони навколишнього природного середовища, сталого використання, відтворення і охорони природних ресурсів та моніторингу навколишнього природного середовища будуть поліпшені за рахунок переходу від неефективного тотального природоохоронного контролю до системи попередження правопорушень і моніторингу стану навколишнього природного середовища, зменшення тиску на бізнес-середовище, залучення громадськості до природоохоронного контролю.

Значне підвищення рівня екологічної освіти, просвіти та виховання громадян України створить умови для впровадження у повсякденне життя українців моделей сталого споживання, гарантуватиме їх активну роль у попередженні та контролі забруднення навколишнього природного середовища, сталому використанні природних ресурсів і відновленні природно-ресурсного потенціалу України.

Основними засадами державної екологічної політики є:

досягнення рівності та збалансованості складових розвитку (економічної, екологічної, соціальної), орієнтування на пріоритети сталого розвитку;

врахування екологічних аспектів та оцінка наслідків під час прийняття управлінських рішень, при розробленні документів, які містять політичні та/або програмні засади державного, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку;

міжсекторальне партнерство та залучення заінтересованих сторін;

запобігання надзвичайним ситуаціям природного і техногенного характеру, що передбачає аналіз і прогнозування екологічних ризиків, які ґрунтуються на результатах стратегічної екологічної оцінки, оцінки впливу на довкілля, а також державного моніторингу навколишнього природного середовища;

забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, у тому числі на територіях, які зазнають шкоди внаслідок збройних конфліктів, підвищення рівня екологічної безпеки в зоні відчуження;

участь громадськості та інших заінтересованих сторін у формуванні та реалізації екологічної політики, а також урахування їх пропозицій при вдосконаленні природоохоронного законодавства;

невідворотність відповідальності за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

пріоритетність застосування принципу "забруднювач навколишнього природного середовища та користувач природних ресурсів платять";

відповідальність органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування за доступність, своєчасність і достовірність екологічної інформації;

стимулювання державою вітчизняних суб'єктів господарювання, які здійснюють модернізацію виробництва, спрямовану на зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище.

Реалізація засад державної екологічної політики здійснюється на таких принципах:

гласності та участь громадськості;

заохочення до ведення екологічно відповідального бізнесу та екологічно свідомої поведінки громадян;

запобігання та попередження екологічної шкоди;

обережності;

міжнародної співпраці та євроінтеграції.

Міжсекторальне партнерство та залучення заінтересованих сторін дозволить залучити до планування і реалізації політики усіх зацікавлених сторін (органи державної влади та органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання, приватний сектор, науковці, громадянське суспільство).

Інформування та комунікація сприятиме підвищенню рівня обізнаності громадськості про діяльність органів виконавчої влади у сфері охорони навколишнього природного середовища та ефективність впровадження ними нормативно-правових актів, стан навколишнього природного середовища та рівні його забруднення, принципи та методи сталого споживання та виробництва, захисту довкілля та дбайливого ставлення до живої природи.

Стратегічна екологічна оцінка документів державного планування забезпечить удосконалення механізмів стратегічного планування розвитку соціально-економічної політики на державному, регіональному та місцевому рівнях та буде важливим інструментом оцінки впливу на довкілля, зокрема у транскордонному контексті.

Державне регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища дозволить встановити науково обґрунтовані обмеження на використання природних ресурсів та забруднення навколишнього природного середовища та впровадити інтегрований дозвіл щодо регулювання забруднення навколишнього природного середовища відповідно до Директиви 2010/75/ЄС про промислове забруднення (комплексне запобігання і контроль за забрудненнями) (переглянута).

Оцінка впливу планованої діяльності на довкілля дозволить запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та встановити відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.

Екологічний аудит, системи екологічного управління (керування), екологічна сертифікація та маркування продукції дозволять підвищити екологічну обґрунтованість і ефективність діяльності суб'єктів господарювання, поліпшити екологічні характеристики продукції, встановити відповідність об'єктів екологічного аудиту вимогам природоохоронного законодавства та удосконалити управління суб'єктами господарювання, що провадять екологічно небезпечну діяльність.

Екологічний облік забезпечить виявлення, реєстрацію, узагальнення, зберігання, оброблення та підготовку релевантної інформації про діяльність підприємства в природоохоронній сфері з метою передачі її внутрішнім і зовнішнім користувачам та сприятиме прийняттю управлінських рішень з урахуванням економічної ефективності, соціальної справедливості та екологічної цілісності.

Технічне регулювання, стандартизація та облік у сфері охорони навколишнього природного середовища, природокористування та забезпечення екологічної безпеки забезпечать впровадження науково обґрунтованих та безпечних для навколишнього природного середовища і здоров'я населення вимог до процесів, товарів та послуг.

Законодавство України у сфері охорони навколишнього природного середовища адаптоване до законодавства ЄС спрямоване на досягнення національних пріоритетів та забезпечення його відповідності Конституції України, наближення до відповідних директив ЄС впровадження багатосторонніх екологічних угод (конвенцій, протоколів тощо), стороною яких є Україна.

Освіта та наукове забезпечення формування і реалізації державної екологічної політики дозволить встановити методологічні основи та запровадити безперервну екологічну освіту, такі її складові, як освіта для сталого розвитку, програма екологічної освіти в рамках державних освітніх програм для дошкільних навчальних закладів, для загальноосвітніх навчальних закладів та вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації, програми післядипломної освіти та курсової перепідготовки фахівців. Випереджаючими темпами має розвиватися всеохоплююча екологічна просвіта та виховання підростаючого покоління шляхом підтримки діяльності позашкільних закладів освіти, еколого-натуралістичних центрів та природничих секцій центрів дітей і юнацтва та профільних громадських організацій.

Економічні та фінансові механізми забезпечать стабільне фінансування природоохоронної діяльності та стимулювання розвитку екологічного підприємництва, зокрема виробництво продукції, виконання робіт і надання послуг природоохоронного призначення, а також сприятимуть створенню податкового, кредитного та інвестиційного клімату для залучення коштів міжнародних донорів та приватного капіталу в природоохоронну діяльність, створення суб'єктами господарювання систем екологічного управління, впровадження більш чистого виробництва, технологій ресурсо- та енергозбереження.

Моніторинг навколишнього природного середовища і нагляд (контроль) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів забезпечить перехід до системи попередження правопорушень і моніторингу стану довкілля, зменшення тиску на бізнес-середовище, широке залучення громадськості до природоохоронного контролю через побудову дієвої системи нагляду за дотриманням природоохоронного законодавства з урахуванням найкращих практик організації функціонування аналогічних інституцій у країнах ЄС.

Міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки забезпечить виконання міжнародних зобов'язань відповідно до багатосторонніх та двосторонніх міжнародних договорів України, розширення співробітництва з питань

запобігання транскордонному забрудненню навколишнього природного середовища.

III. Стратегічні цілі та завдання

Державна екологічна політика спрямована на досягнення стратегічних цілей.

Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва

Завданнями є:

забезпечення впровадження освіти для сталого розвитку, екологічної освіти та виховання, просвітницької діяльності з метою формування в суспільстві екологічних цінностей і підвищення його екологічної свідомості;

оцінка ставлення та підвищення рівня поінформованості суспільства щодо значення, переваг та інструментів сталого споживання та виробництва, стан і цінність біорізноманіття та заходи, які необхідно здійснити для його збереження, відновлення і сталого використання;

розвиток партнерства між секторами суспільства з метою залучення до планування і реалізації природоохоронної політики усіх заінтересованих сторін;

забезпечення участі громадськості у прийнятті управлінських рішень у сфері охорони навколишнього природного середовища та природокористування;

забезпечення доступу громадськості до правосуддя з питань охорони навколишнього природного середовища та природокористування;

постійне інформування громадськості про:

діяльність органів виконавчої влади у сфері охорони навколишнього природного середовища та ефективність впровадження ними нормативно-правових актів;

стан навколишнього природного середовища та рівні його забруднення.

Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України

Завданнями є:

підготовка та впровадження стратегії реалізації державної політики у сфері охорони природних ресурсів та сталого використання лісів;

упровадження інструментів сталого споживання та виробництва;

удосконалення кадастрів природних ресурсів, державної статистичної звітності з використання природних ресурсів та забруднення навколишнього природного середовища;

створення екологічно та економічно обґрунтованої системи платежів за спеціальне використання природних ресурсів, у тому числі природних ресурсів з асиміляційним потенціалом;

зменшення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття шляхом: розширення територій природно-заповідного фонду та формування, збереження і невиснажливого використання екологічної мережі;

збереження та відновлення чисельності видів природної флори та фауни, у тому числі мігруючих видів тварин, середовищ їх існування;

протидії незаконному обігу та торгівлі об'єктами дикої фауни і флори;

запровадження обліку та оцінки екосистемних послуг, цінності біорізноманіття;

створення на суходолі і акваторії Чорного і Азовського морів та забезпечення збереження і функціонування репрезентативної та ефективно керованої системи територій та об'єктів природно-заповідного фонду, у тому числі транскордонних та природоохоронних територій європейського і міжнародного значення;

запобігання збільшенню площ сільськогосподарських земель і територіальному розширенню забудованих територій та інфраструктури;

забезпечення збереження, відновлення та збалансованого використання рослинного світу України;

забезпечення сталого управління водними ресурсами за басейновим принципом;

забезпечення сталого розвитку земельних ресурсів для запобігання та скорочення деградації земель та відновлення постраждалих від опустелювання земель;

перетворення сфери надрокористування в максимально прозору та інвестиційно привабливу галузь, що відповідає кращим міжнародним стандартам;

стимулювання впровадження систем екологічного управління на підприємствах, у поєднанні з поліпшенням екологічних характеристик продукції, у тому числі на основі міжнародних систем сертифікації та маркування;

рекультивация деградованих земель з екологічним відновленням територій, порушених внаслідок техногенної діяльності;

наукові дослідження зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення.

Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики в процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України

Завданнями є:

розвиток галузевих стратегій щодо:

покращення якості повітря;

покращення якості води та управління водними ресурсами, включаючи морське середовище;

збереження озонового шару;

запобігання зміні клімату та адаптації до неї;

управління відходами та ресурсами;

забезпечення охорони та захисту природи;

зменшення промислового забруднення та ризиків промислових аварій;

поводження з хімічними речовинами;

забезпечення обов'язковості інтеграції екологічної складової до політик та/або програм загальнодержавного, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку;

розірвання прямої залежності економічного зростання від збільшення використання природних ресурсів і енергії та від підвищення рівня забруднення навколишнього природного середовища;

стимулювання впровадження суб'єктами господарювання більш екологічно чистого, ресурсоефективного виробництва та екологічних інновацій;

упровадження в Україні моделей «зеленої», низьковуглецевої і циркулярної економіки;

інтеграція питань цінності біорізноманіття в національні, місцеві стратегічні, програмні документи та плани розвитку економіки та її галузей;

упровадження систем екологічного управління, розвитку добровільної екологічної сертифікації та маркування продукції згідно з вимогами національних і міжнародних стандартів.

Ціль 4. Зниження екологічних ризиків для екосистем та здоров'я населення до соціально прийняттого рівня

Завданнями є:

зниження рівня забруднення атмосферного повітря та вод;

зменшення антропогенного впливу на екосистеми Чорного та Азовського морів;

покращення якості ґрунтів та підвищення їх родючості.

запровадження управління екологічним ризиком з метою захисту природних екосистем, здоров'я та благополуччя населення;

запобігання розповсюдженню інвазійних чужорідних видів та контроль за внесенням таких видів до природних екосистем, у тому числі морських;

зменшення обсягу винесення радіонуклідів за межі зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення;

запобігання неконтрольованому вивільненню генетично модифікованих організмів у навколишнє природне середовище;

формування екологічної складової державної системи захисту критичної інфраструктури України;

контроль та попередження поширення інвазійних видів (рослин, тварин, мікроорганізмів та ін.);

упровадження сталого управління відходами та небезпечними хімічними речовинами.

Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління

Завданнями є:

упровадження принципів належного екологічного врядування, підтримка постійного діалогу з заінтересованими сторонами щодо підготовки та прийняття стратегічних рішень;

укріплення інституційної спроможності щодо планування, моніторингу та оцінки ефективності впровадження екологічної політики;

запровадження екологічного обліку для оцінки ефективності політики та управління;

розвиток й удосконалення природоохоронного законодавства та покращення рівня його дотримання, включаючи наближення законодавства України до права (acquis) Європейського Союзу;

посилення відповідальності за шкоду, завдану довкіллю відповідно до міжнародних зобов'язань України;

забезпечення науково-інформаційної й інноваційної підтримки процесу прийняття управлінських рішень;

посилення спроможностей природоохоронного управління у здійсненні моніторингу навколишнього природного середовища та державного контролю у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів;

розмежування функцій з охорони навколишнього природного середовища та господарської діяльності з використання природних ресурсів;

забезпечення чіткого розподілу повноважень у сфері охорони довкілля на національному, регіональному та місцевому рівнях;

забезпечення цільового бюджетного фінансування природоохоронних заходів та недержавного інвестування природоохоронних проектів;

удосконалення кадрової політики та професійної підготовки фахівців у системі охорони навколишнього природного середовища та природокористування.

IV. Етапи реалізації державної екологічної політики

Досягнення цілей державної екологічної політики здійснюватиметься в три етапи:

до 2020 року передбачається досягти уповільнення темпів погіршення екологічної ситуації, шляхом реформування системи державного екологічного управління, що включатиме розмежування функцій з охорони навколишнього природного середовища та господарської діяльності з використання природних ресурсів, імплементації європейських екологічних норм і стандартів, удосконалення систем екологічного обліку та контролю, впровадження фінансово-економічних механізмів стимулювання екологічно орієнтованих структурних перетворень в економіці, широкого поширення екологічних знань.

до 2025 року передбачається стабілізація екологічної ситуації шляхом закріплення змін у системі державного управління, які відбулися протягом першого етапу, а також змін щодо більш екологічної поведінки громадян та всього суспільства.

до 2030 року передбачається досягнення суттєвих зрушень щодо покращення стану навколишнього середовища шляхом збалансованості між соціально-економічними потребами та завданнями у сфері збереження навколишнього природного середовища, забезпечення розвитку екологічно ефективного партнерства між державою, суб'єктами господарювання та громадськістю; розвитку «зеленої», ресурсоефективної, маловідходної та низьковуглецевої економіки, яка стане додатковим стимулом соціально-економічного розвитку України.

V. Моніторинг виконання та показники ефективності

Основою моніторингу є система показників, орієнтованих на індикатори сталого розвитку та завдання збалансованої екологічної політики. Результати моніторингу висвітлюються у Національній доповіді про реалізацію державної екологічної політики України, що подається Кабінетом Міністрів України Верховній Раді України кожні п'ять років, у регіональних та галузевих екологічних звітах, які щороку подаються до уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки, здійснює моніторинг реалізації державної екологічної політики та за результатами моніторингу, а також на основі регіональних та галузевих екологічних звітів щорічно готує та оприлюднює звіт про реалізацію державної екологічної політики України.

VI. Очікувані результати

Виконання Стратегії дасть змогу:

створити ефективну систему інформування населення з питань охорони навколишнього природного середовища та підвищити рівень екологічної свідомості громадян України;

поліпшити стан навколишнього природного середовища до ,більш безпечного для екосистем та населення рівня, з урахуванням європейських стандартів якості навколишнього природного середовища;

розірвати залежність процесу економічного зростання від збільшення використання природних ресурсів і енергії та підвищення рівня забруднення навколишнього природного середовища;

зменшити втрати біо- та ландшафтної різноманітності і сформувати цілісну та репрезентативну екомережу;

створити і впровадити систему екологічно невиснажливого використання природних ресурсів;

мінімізувати забруднення ґрунтів небезпечними пестицидами, агрохімікатами, важкими металами та відходами;

забезпечити перехід до системи інтегрованого екологічного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та розвиток природоохоронної складової в галузях економіки;

удосконалити державну систему моніторингу навколишнього природного середовища та систему інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень.

Показники оцінки реалізації державної екологічної політики

№	Показник	Цільові значення			
		Базовий рік (2015 рік)	2020 рік	2025 рік	2030 рік
1	Частка енергії, вироблена з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %	4,9	11,0	14,2	17,1
2	Водоемність ВВП, куб. м використаної води на 1000 грн ВВП (у фактичних цінах)	3,6	3,2	2,9	2,5
3	Енергоемність ВВП (відношення витрат первинної енергії на одиницю ВВП), кг н.е. на 1 дол. США за ПКС 2011	0,28	0,20	0,17	0,14
4	Ресурсоемність ВВП (питома вага вартості природних ресурсів в одиниці ВВП) у співвідношенні до 2015 року, %	100	90	80	60
5	Частка сільського населення, яке має доступ до централізованих \ локальних систем водовідведення %	1,9	20	50	80
6	Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %	87,1	90	100	100
7	Питома вага скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів, %	15,7	13	10	5
8	Кількість річкових басейнів, для яких затверджені плани управління річковими басейнами	-	-	9	9
9	Питома вага скидів забруднених стічних вод у загальному обсязі скидів до морського середовища, %	15	11	9	5
10	Частка водних об'єктів з добрим екологічним станом, %	-	-	20%	30%
11	Питома вага підприємств, в яких запроваджено системи управління хімічними речовинами згідно з міжнародними стандартами, у загальній сукупності підприємств, що використовують небезпечні хімічні речовини, %	-	50	100	100

12	Зменшення загального обсягу відходів, що захоронюються, %	50	45	40	35
13	Зменшення обсягів використання первинної сировини, %	90	85	80	70
14	Площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду, тис. Га	3803,1	6276,9	7545,4	9095,1
15	Площа природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, % території країни	3,72	5,14	7,38	8,85
16	Питома вага площі територій та об'єктів природно-заповідного фонду у загальній території країни, %	6,3	10,4	12,5	15,0
17	Питома вага площі територій національної екологічної мережі у загальній території країни, %	38,2	39	40	41
18	Лісистість території країни, %	15,9	16,1	16,2	16,3
19	Питома вага площі орних земель (ріллі) у загальній території країни, %	53,9	50	47	44
20	Площа земель органічного виробництва щодо загальної площі сільськогосподарських угідь, %	1	3	8	13
21	Зони сільськогосподарських земель, вразливі до накопичення нітратів до загальної площі земель сільськогосподарського призначення, %	0	Потребує визначення	Потребує визначення	Потребує визначення
22	Питома вага регіонів, що затвердили і впроваджують регіональні стратегії розвитку та плани заходів з їх реалізації, %	80	100	100	100
23	Відношення обсягу викидів парникових газів до рівня 1990 року, %	37,8	<76	-	<60
24	Відношення обсягу викидів у атмосферне повітря забруднюючих речовин до рівня 2015 року, %	100,0	<6	<16,5	<22,5
25	Сумарний обсяг викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин від стаціонарних джерел, умовно приведений до оксиду вуглецю з урахуванням відносної агресивності основних забруднювачів (умовні зведені до оксиду вуглецю з	48,28	<5%	<10%	<15%

	врахуванням відносної агресивності викиди – ум. млн. тонн)				
26	Сумарний обсяг викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин від пересувних джерел, умовно приведений до оксиду вуглецю з врахуванням відносної агресивності основних забруднювачів (умовні зведені до оксиду вуглецю з врахуванням відносної агресивності викиди – ум. млн. Тонн	14,09	<5%	<15%	<30%
27	Кількість міст України, де середньодобові концентрації основних забруднюючих речовин в атмосферному повітрі (діоксид азоту, формальдегід, суспендовані речовини, включно з PM10, PM2,5 оксид вуглецю, діоксид сірки), визначені вибірковими натурними спостереженнями та методами математичного моделювання, перевищують середньодобові гранично допустимі концентрації (кількість міст України)	23	22	20	15
28	Зони та агломерації, в яких затверджено плани покращення якості повітря, %	0	30	65	100
29	Частка електротранспорту, % від загальної кількості нових придбаних авто	-	0,1	0,5	10
30	Збільшення видатків бюджету на охорону довкілля ВВП, %	0,279	0,5	0,7	1
31	Індекс екологічної ефективності (Environmental Performance Index ¹)	79,69 ²	-	83	85
32	Кількість державних та місцевих планів та програм щодо яких проведено стратегічну екологічну оцінку, %	-	55	80	100
33	Звіт про впровадження екологічної політики	1	1	1	1
34	Проведення функціональних обстежень з метою розмежування функцій з охорони навколишнього	0	2	1	3

¹ <http://epi.yale.edu/country/ukraine>

² Дані Звіту за 2016 рік.

	природного середовища та господарської діяльності з використання природних ресурсів.				
35	Звіт про впровадження рекомендацій за результатами проведених функціональних обстежень щодо функцій з охорони навколишнього природного середовища та господарської діяльності з використання природних ресурсів.	0	2	1	3

Таблиця відповідності цілей та індикаторів

№	Ціль	№ Індикаторів досягнення цілі
1	Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	33
2	Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	1-4, 12-21, 31
3	Забезпечення інтеграції екологічної політики в процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України	22, 32
4	Зниження екологічних ризиків для екосистем та здоров'я населення до соціально прийняттого рівня	5-11, 23-30
5	Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління	22, 30 - 35